

Utrecht, 6 april 2023

Betreft: Kabinetsbijdrage arbeidsvoorwaardenontwikkeling

Geachte heren Dijkgraaf en Wiersma en mevrouw Kaag,

Het is de werkgeversverantwoordelijkheid van de onderwijsraden om te zorgen voor een goed en aansprekend arbeidsvoorwaardenpakket. Dat is belangrijk, zodat het voor de huidige en toekomstige werknemers aantrekkelijk blijft om voor het onderwijs als werkgever te kiezen. En dat is nodig om de kwaliteit van het onderwijs ook op (middel)lange termijn te kunnen waarborgen.

De uitzonderlijk hoge inflatie en het negatieve effect daarvan op de koopkracht van onze medewerkers leiden ertoe dat de invulling van onze werkgeversverantwoordelijkheid onder druk staat. Het loonvraagstuk staat dan ook bij elke cao-tafel in het onderwijs prominent op de agenda. Zeker nu elders afspraken worden gemaakt op inflatieniveau (10% in 2022) of dicht daar tegenaan. Aan dat niveau kunnen wij niet voldoen zonder negatieve gevolgen voor de kwaliteit van het onderwijs zelf.

Een belangrijke bron voor de loonruimte aan de cao-tafel is de jaarlijkse kabinetsbijdrage in de arbeidsvoorwaardenontwikkeling. Zoals het zich nu laat aanzien zal de kabinetsbijdrage onvoldoende zijn om het koopkrachtverlies in redelijke mate te compenseren. Ook zal het onvoldoende zijn voor een loonsverhoging op het niveau dat op dit moment in aanpalende en andere (semi)publieke sectoren wordt afgesproken.

Als gezamenlijke onderwijsraden doen wij daarom een klemmend beroep op het kabinet om te besluiten de jaarlijkse kabinetsbijdrage in de arbeidsvoorwaardenontwikkeling in dit jaar naar boven bij te stellen.

Referentiesystematiek

In de referentiesystematiek om tot de kabinetsbijdrage te komen, wordt voor een belangrijk deel gekeken naar het percentage contractloonstijging (cao-loon) in het Central Economisch Plan (CEP). In de publicatie van het CEP op 9 maart jongstleden heeft het CPB voor de contractloonstijging in 2023 het percentage 5,2% opgenomen. Bij een technische toepassing van de referentiesystematiek komt dit percentage terug in de kabinetsbijdrage. Eind mei ontvangen de onderwijssectoren het definitieve kabinetsbesluit over de bijdrage.

Bij het vasthouden aan een technische toepassing van de kabinetsbijdrage komen de onderwijssectoren voor een duivels dilemma te staan. Enerzijds is het vanuit het streven naar koopkrachtbehoud en arbeidsmarktpositie nodig om tot loonafspraken te komen die vergelijkbaar zijn met de andere (publieke) sectoren. Anderzijds mag dat niet tot budgettaire problemen leiden waardoor scholen genoodzaakt zijn te bezuinigen met mogelijk negatieve effecten voor de kwaliteit van het onderwijs en/of het personeel op de onderwijsinstelling/school.

Beleidsmatige afweging kabinet

De toepassing van de referentiesystematiek is gelukkig niet in beton gegoten. Elk jaar heeft het kabinet de mogelijkheid om beleidsmatig af te wijken. In het verleden is deze ‘beleidsmatige knop’ regelmatig gebruikt. Vooral in de periode 2010 – 2015 heeft het kabinet de keuzeknop toegepast door de kabinetsbijdrage te bevriezen met de invoering van de jarenlange nullijn. Voor andere sectoren was er in die jaren wel ruimte voor loonstijgingen, voor het onderwijs niet. Dat deed het toenmalige kabinet vanwege de budgettaire problemen waarin de overheidsfinanciën destijds verkeerden.

Ook daarna is er (in mindere mate) gebruik gemaakt van de ‘beleidsmatige afweging’. Al met al hebben deze ingrepen ertoe geleid dat er over een langere periode cumulatief 17% (bron, het rapport Evaluatie referentiemodel 2017) is gekort op de kabinetsbijdrage voor arbeidsvoorwaardenontwikkeling in de onderwijssectoren. Daarmee was en is er voor het onderwijs structureel 17% minder beschikbaar voor arbeidsvoorwaardenontwikkeling dan gemiddeld elders in Nederland.

De beleidsmatige knop van de referentiesystematiek biedt ook nu ruimte en flexibiliteit om in te spelen op bijzondere omstandigheden zoals destijds met de nullijn in de nasleep van de kredietcrisis. Dit jaar zijn er net als toen buitengewoon bijzondere omstandigheden: een nijpend en urgent leraren- en personeelstekort en historisch ongekend hoge inflatiecijfers. Daarom vragen wij u gebruik te maken van de ‘beleidsmatige afweging’ met dit keer een aanpassing naar boven. Zodanig dat het mogelijk wordt dat de onderwijswerkgevers loonverhogingen kunnen toekennen die overeenkomen met de afspraken die elders worden gemaakt.

Deze voorgestelde beleidsmatige keuze is bovendien hard nodig voor een sterke arbeidsmarktpositie van de onderwijssectoren. Met als doel de huidige en potentieel toekomstige medewerkers duurzaam aan het onderwijs te binden.

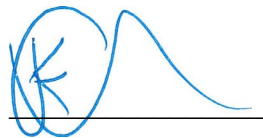
Wij doen kortom een klemmend beroep op u om gebruik te maken van de beleidsmatige afweging en de kabinetsbijdrage naar boven bij te stellen. Van de onderwijswerkgevers kan onmogelijk gevraagd en verwacht worden de beloning van de medewerkers structureel te verhogen ten koste van de kwaliteit van het onderwijs en onderzoek.

We zien uit naar uw reactie.

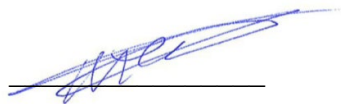
Met vriendelijke groet,

Henk Hagoort
VO-raad

Freddy Weima
PO-Raad

Adnan Tekin
MBO Raad

Maurice Limmen
Vereniging Hogescholen

Pieter Duisenberg
Universiteiten van Nederland